

Ett avtalsvillkor om treårig bindningstid för ett gymavtal ansågs oskäligt enligt 36 § avtalslagen.

Beslut 2018-07-01; 2018-10746

ER begärde att utan kostnad få frånträda ett träningsavtal med gymföretaget *WC*.

I sin anmälan till nämnden uppgav *ER* följande. Hon blev kontaktad av *WC* och gick till gymmet för ett möte. Under mötet var allt fokus på den s.k. Livsstilsmodellen med 36 månaders avtalstid och ingen inskrivningspremie, och hon beställde ett treårigt träningsavtal. Priset för tjänsten var 6 x 269 + 30 x 485 kr. Redan påföljande dag meddelade hon skriftligen att hon ville ångra eller på annat sätt frånträda avtalet, men enligt företaget var detta inte möjligt. Däremot kunde man skriva om avtalet till ett ettårigt sådant om hon betalade en inskrivningspremie på 1 400 kr. Hon anser att avtalet är hutlöst och dessutom dubbelt så dyrt som konkurrenternas. Därför vill hon att avtalet upphävs och förklaras ogiltigt.

Företaget *WC* motsatte sig kravet.

I sitt svar till nämnden uppgav *WC* följande. *WC* kontaktade *ER*, som kom till gymmet för att få information om träningen och medlemskapen. Hon fick hjälp med en personlig hälsoplan och rundvisning av lokalerna. Därefter presenterades de olika avtalsmodellerna. Anmälaren valde "Livsstilsmodellen" på 36 månader med fri träning under juni-augusti, varvid hon också fick ett specialerbjudande under sex månader. Därefter gällde ordinarie pensionspris.

WC har anpassat sina avtalsmodeller efter Patent- och marknadsdomstolens dom i mål PMT 5750-17 om förbud mot villkor som binder medlemmen i mer än tolv månader. En medlem som valt en avtalsperiod om 24 eller 36 månader har rätt att varje år ompröva sitt beslut och säga upp avtalet till upphörande vid varje 12-månadersperiod som avtalet innefattar. Detta med iakttagande av minst en månads uppsägningstid. Vid en sådan uppsägning har *WC* rätt att debitera medlemmen ett belopp motsvarande den inskrivningsavgift som skulle ha gällt för avtalet med beaktande av den kortare bindningstid som kommit att gälla. Avtalsmodellerna framgår av punkten 16 i avtalet ("Uppsägning av avtal").

Allmänna reklamationsnämnden, i utökad sammansättning, gjorde följande bedömning.

Det är klarlagt att *ER* har träffat avtal med *WC* om träning på gym under tre år till priset 6 x 269 + 30 x 485 kr. *ER* gör gällande att det treåriga avtalet är ogiltigt och vill bli befriad från det. Nämnden gör följande bedömning.

Nämnden konstaterar att det inte är fråga om ett distansavtal och att *ER* därför inte har ångerrätt enligt lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler. Det saknas vidare grund för hävning av avtalet genom en analog tillämpning av bestämmelserna om fel eller dröjsmål i konsumenttjänstlagen. Att avbeställa tjänsten genom en motsvarande tillämpning av 42 § samma lag är heller inte möjligt i fråga om gymavtal av detta slag (se nämndens beslut i

ärende 2014-03280). Frågan är om ER av annat skäl bör befrias från den treåriga bindningstiden.

Det finns inte någon lagreglering vad gäller bindningstid för gymavtal. Ett avtalsvillkor får dock jämkas eller lämnas utan avseende, om det är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt (36 § avtalslagen). Vid bedömningen av om det aktuella villkoret med tre års bindningstid är oskäligt gör nämnden följande överväganden.

Nämnden har tidigare när det har varit fråga om skäligheten i *villkor om avtalsförlängning* ansett att långa avtalsperioder inte i sig är till nackdel för konsumenten, men bedömt att en treårig avtalsförlängning var oskälig med hänvisning till Marknadsdomstolens dom i mål MD 2005:34 (ärende 2009-1239). I domen ansågs en brist på påminnelse och lång bindningstid medföra en sådan snedbelastning att villkoret var oskäligt. Högsta domstolen har i ett fall om avtalsförlängning vid gymavtal kommit till samma slutsats. Domstolen hänvisade bl.a. till att hänsyn måste tas till om det kan anses ligga i konsumentens intresse att avtalet förlängs, under hur lång tid avtalet löper och med vilken tid förlängning sker samt till om en sådan leder till en särskilt kännbar ekonomisk belastning för konsumenten (NJA 2012 s. 776). Nämnden har i sin praxis hänvisat till detta rättsfall och gjort samma överväganden (se ärende 2013-04534).

Detta fall gäller frågan om skäligheten av *villkor om bindningstid*. Patent- och marknadsdomstolen har i mål PMT 5750-17 förbjudit ett gym att vid erbjudande om medlemskap på en träningsanläggning använda avtalsvillkor som innebär en bindningstid om mer än tolv månader. Frågan om ett avtalsvillkor är oskäligt ska enligt domstolen avgöras efter en helhetsbedömning med hänsyn till pris och övriga omständigheter. Ger villkoret näringsidkaren en sådan förmån som inkräktar på konsumentens rätt att det uppkommer en snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter kan villkoret vara oskäligt. Domstolen konstaterar att konsumenten i avsaknad av villkor om bindningstid skulle ha haft en möjlighet att säga upp avtalet. När konsumenten inte är beroende av tjänsten utan kan byta tjänsteleverantör (gym) eller träningsform, måste det anses vara till fördel för konsumenten att efter 12 månader ha möjlighet att pröva om denne vill behålla tjänsten. Detta gäller särskilt när tjänsten är platsbunden och användandet på flera sätt är beroende av konsumentens livssituation, vilket gör det svårare för konsumenten att överblicka sitt framtida behov av tjänsten. För en konsument som efter en kortare tid vill avsluta sitt gymmedlemskap innebär det alltså en inte obetydlig ekonomisk belastning att vara bunden av den aktuella månadsavgiften under en längre tid. Som utgångspunkt får det därför enligt domstolen anses att en bindningstid om mer än 12 månader skapar en snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter. Bolagens behov av en rimlig ekonomisk trygghet och förutsägbarhet för verksamheterna, vilket i sin tur kan gynna konsumenterna genom t.ex. lägre månadsavgifter, medför enligt domstolen inte någon annan bedömning.

Enligt domstolen ska vidare de olika avtalsvarianterna bedömas var för sig. En konstaterad oskälighet kan därför inte avhjälpas genom möjligheten att välja ett annat, eventuellt godtagbart alternativ. Det finns nämligen en risk för att konsumenten styrs mot ett längre

abonnemang för att få del av en initial rabatt eller överskattar hur mycket denne kommer att använda sitt gymmedlemskap på längre sikt. Inte heller kan villkor om att avsluta medlemskapet i förtid eller frysa medlemskapet väga upp för den obalans gällande parternas rättigheter och skyldigheter som en bindningstid om mer än 12 månader medför.

I det tidigare nämnda avgörandet i ärende 2009-1239 bedömde nämnden att trots de skillnader som finns mellan det marknadsrättsliga och det civilrättsliga regelsystemet har Marknadsdomstolens avgörande en viss betydelse för en civilrättslig bedömning. Nämnden anser i detta ärende att detsamma gäller den nyss nämnda domen från Patent- och marknadsdomstolen och att dess argument har bäring också i det nu aktuella ärendet. Mot den angivna bakgrunden anser nämnden att avtalsvillkoret om tre års bindningstid får anses oskäligt enligt 36 § avtalslagen. Detta villkor ska därför lämnas utan avseende. Nämnden anser dock inte att villkoret har sådan betydelse för avtalet att avtalet i sin helhet ska lämnas utan avseende på det sätt som lagbestämmelsen i och för sig ger utrymme för. ER:s krav på att bli befriad från hela avtalet ska således avslås. Slutsatsen blir i stället att avtalet ska gälla i tolv månader, med den månadskostnad som enligt avtalet skulle gälla för det första året och utan någon tillkommande inskrivningsavgift.

WC ska alltså rekommenderas att befria ER från villkoret om att avtalet ska ha tre års bindningstid och låta henne köpa tjänsten med ett års bindningstid till priset $6 \times 269 + 6 \times 485 = 4\,524$ kr.